ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ НОМИДАН ХАЛ КИЛУВ КАРОРИ

Марғилон шахар

2024 йил 5 июнь

4-1504-2401/1507-сонли иш

Марғилон туманлараро иқтисодий судининг раиси А.А.Акбаров раислигида, судья ёрдамчиси С.Шавкатовнинг суд мажлиси котиблигида, Фарғона вилоят Фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер эгалари кенгаши ҳуқуқшуноси Х.Юлдашев (ишончнома асосида), Тошлоқ тумани Фермер, деҳқон ҳўжаликлари ва томорқа ер эгалари кенгаши ҳуқуқшуноси И.Холматов (ишончнома асосида) ҳамда жавобгар вакили И.Нишонов (ишончнома асосида) иштирокида, даъвогар Фарғона вилоят Фермер, деҳқон ҳўжаликлари ва томорқа ер эгалари кенгашининг даъвогар "Qorasuv barakali zamin" фермер ҳўжалиги манфаатида, жавобгар "Еҳро kollor prin teks" МЧЖдан 14100000 сўм ундириш тўғрисидаги даъво аризаси бўйича қўзғатилган иқтисодий ишни суд, ўз биносида, очиқ суд мажлисида кўриб чиқиб, қуйидагиларни

АНИКЛАДИ:

Фарғона вилоят Фермер, деҳқон ҳўжаликлари ва томорқа ер эгалари кенгаши, кенгаш аъзоси "Qorasuv barakali zamin" фермер ҳўжалиги (бундан буён матнда — даъвогар деб юритилади) манфаатида судга даъво аризаси билан мурожаат қилиб, жавобгар "Еҳро kollor prin teks" МЧЖ (бундан буён матнда — жавогар деб юритилади)дан 14100000 сўм асосий қарз ва почта ҳаражати ундиришни сўраган.

Суд мажлисида кенгаш вакиллари тушунтириш бериб, тарафлар ўртасида фьючерс шартномаси тузилганлиги, лекин жавобгар томонидан шартномалар даъвогарга берилмаганлиги, шартнома бўйича даъвогар похта хом ашёсини еткказиб берганлиги, жавобгар эса тўловлар бўйича қарздорликка йўл қўйганлигини билдирди.

Суд мажлисида жавобгар вакили тушунтириш бериб, ҳақиқатан даъвогар ва жавобгар ўртасида шартнома тузилганлиги, қарздорлик мавжздлиги, тез кунда қарздорлик тўлиқ бартараф этилишини маълум қилиб, қонуний қарор қабул қилишни сўради.

Суд такдим этилган ҳужжатлар билан танишиб, тарафлар вакилларини кўргазмаларини тинглаб, ишдаги мавжуд ҳужжатларга ҳуқуқий баҳо бериб, қуйидаги асосларга кўра даъвони қаноатлантиришни лозим топади.

Иш хужжатларига кўра, даъвогар ва жавобгар ўртасида 2023 йил 4 январь куни 145-сонли пахта хом ашёси етиштириш хамда харид қилиш бўйича фьючерс шартномаси тузилган, шартномага кўра даъвогар жавобгарга 65.3 тонна пахта хом ашёсини етказиб бериш, жавобгар эса эса махсулотларни қабул қилиб, тўловларни амалга ошириш мажбуриятини олган.

Шартнома кўра, даъвогар томонидан жавобгарга махсулотлар етказиб берилган.

Бироқ, жавобгар етказиб берилган махсулотлар учун тўловларни амалга оширмаган, натижада уни даъвогар олдида қарздорлиги тўланмаган.

Даъвогар манфаатида Тошлоқ тумани Фермер, деҳқон ҳўжаликлари ва томорқа ер эгалари кенгаши томонидан жавобгарга талабнома юборилиб, қарзни тўлаш сўралган бўлсада, лекин жавобгар огоҳлантиришни ижросиз қолдириб, қарзни тўламаган.

Шу боис, Фарғона вилояти Фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер эгалари кенгаши даъвогар манфаатида судга мурожаат қилган.

Ўзбекистон Республикаси Фукаролик кодекси (бундан буён матнда — Фукаролик кодекс)нинг 236-моддасига кўра, мажбуриятлар мажбурият шартларига ва конун хужжатлари талабларига мувофик лозим даражада бажарилиши керак.

Фукаролик кодексининг 437-моддасида, махсулот етказиб бериш шартномасига мувофик, тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланаётган махсулот етказиб берувчи - сотувчи шартлашилган муддатда ёки муддатларда ўзи ишлаб чикарадиган ёхуд сотиб оладиган товарларни сотиб олувчига тадбиркорлик фаолиятида фойдаланиш учун ёки шахсий, оилавий максадларда, рўзгорда ва шунга ўхшаш бошка максадларда фойдаланиш билан боглик бўлмаган бошка максадларда фойдаланиш учун топшириш, сотиб олувчи эса, товарларни кабул килиш ва уларнинг хакини тўлаш мажбуриятини олади.

Фуқаролик кодексининг 357-моддасига мувофик, шартнома тузилган пайтидан бошлаб кучга киради ва тарафлар учун мажбурий булиб қолади.

Тарафлар ўртасида тузилган шартноманинг 4.5-бандида, Якуний ҳисоб-китоблар пахта топшириш якунлангандан кейин "Буюртмачи" томонидан "Хўжалик" ка берилган аванс маблағлари, йиғим терим учун ўтказилган пуллар бошқа харажат ва чегирмалар чегириб ташланиб, махсулотни транспортда ташиш ва тушуриш харажатлари ҳам белгиланган нормалар ва меъёрий тарифлар доирасидаҳисоб-китоб ҳосил йилининг 25 декабрига қдар 90 фоиз кейинги йилнинг 25 январига қадар қолган 10 фоиз тўлиқ амалга оширилиши белгиланган.

Аммо, жавобгар даъвогар томонидан етказиб берилган маҳсулотлар учун туловларни амалга оширмаган, натижада уни даъвогар олдидаги 14100000 сум қарзи қоплаб берилмаган.

Суд даъвогарнинг асосий қарз ундириш талаби шартнома шартлари, ишдаги ҳужжатлар ва тарафлар вакилларининг суд мажлисидаги кўргазмаси билан ўз исботини топади.

Бу холатда, даъво талабини тўлик каноатлантириш лозим бўлади.

Иктисодий процессуал кодекси 118-моддасининг учинчи кисмига кўра, даъвогар тўлашдан белгиланган тартибда озод килинган давлат божи, агар жавобгар бож тўлашдан озод килинмаган бўлса, каноатлантирилган даъво талаблари микдорига мутаносиб равишда жавобгардан республика бюджети даромадига ундирилади.

Юқоридагилардан келиб чиқиб суд, даъвони қаноатлантиришни, даъвогар фойдасига жавобгардан 14100000 сўм асосий қарз ва 34000 сўм почта харажати ундиришни, шунингдек республика бюджетига ишни кўриш билан боғлиқ

340000 сўм давлат божини жавобгардан ундиришни лозим топиб, Ўзбекистон Республикаси Иктисодий процессуал кодексининг 118, 176-180, 186 ва 259-моддаларини кўллаб,

КАРОР КИЛДИ:

Даъво қаноатлантирилсин.

Даъвогар "Qorasuv barakali zamin" фермер хўжалиги фойдасига, жавобгар "Expo kollor prin teks" МЧЖдан 14100000 сўм асосий қарз ва 34000 сўм почта харажати ундирилсин.

Жавобгар "Expo kollor prin teks" МЧЖдан республика бюджетига ишни кўриш билан боғлиқ 340000 сўм давлат божи ундирилсин.

Хал қилув қарори кучга киргач, ижро варақалари берилсин.

Ишда иштирок этувчи шахслар бир ой муддат ичида мазкур ҳал ҳилув ҳарори устидан апелляция шикоят беришга (протест келтириш) ҳаҳли.

Раислик қилувчи, судья

А.А.Акбаров

